Gemeente Geertruidenberg

Raadsvoorstel

Zaaknummer : 20231227111268

Aan	: Raad van Geertruidenberg
Raadsvergadering	: 14 maart 2024
Agendanummer	:
Onderwerp	: Strategische Agenda en Actieprogramma 2024-2028 Regio West-Brabant
Portefeuillehouder	: M. Witte

Voorstel

1. Kennis te nemen van de Strategische Agenda en het bijbehorende Actieprogramma 2024-2028 van de Regio West-Brabant (RWB);
2. Een zienswijze in te dienen op de Strategische Agenda en het bijbehorende Actieprogramma van de RWB op de volgende onderdelen:
   a. Op hoofdlijnen onderschrijven van de nieuwe koers van de RWB;
   b. De nieuwe koers zal binnen de bestaande middelen gerealiseerd moeten worden;
   c. Taakverdeling tussen de RWB en de nieuwe samenwerkingsvormen SRBT en De Baronie moet in 2024 concreet gestalte krijgen;
   d. Concreet aangeven welke taken de RWB voor haar rekening neemt en welke taken Rewin uit gaat voeren;
   e. Toekomstige governance van de RWB moet snel duidelijk worden;
   f. Onderzoek is nodig over het mogelijk elders onderbrengen van de reguliere uitvoeringstaken van de RWB.

Samenvatting

De Regio West Brabant heeft een Strategische Agenda en een daarbij behorend Actieprogramma opgesteld. Aan de gemeenteraad wordt gevraagd een zienswijze hierop in te dienen, gelet op de koers die de RWB wil volgen en gelet op de taakvelden van de nieuw ontstane samenwerkingsverbanden De Baronie en de Stedelijke Regio Breda Tilburg.

Inleiding

De gemeente Geertruidenberg is vertegenwoordigd in de gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant (RWB). De RWB richt zich op het verstevigen van het economisch vestigingsklimaat voor ondernemers in de regio. De RWB zorgt vanuit de overheidsgeleding voor het creëren van mogelijkheden en kansen voor het bedrijfsleven. Zo draagt de RWB bij aan het verbeteren van de brede welvaart in geheel West-Brabant. In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat elke vier jaar (na de gemeenteraadsverkiezingen) een nieuw meerjarenbeleidsprogramma wordt opgesteld. De RWB is dan ook eind vorig jaar aan de slag gegaan met het opstellen van dat nieuwe meerjarenbeleidsprogramma.

Als gevolg van provinciale en landelijke ontwikkelingen zijn echter het afgelopen jaar meer (nu nog informele) samenwerkingsverbanden ontstaan in West-Brabant. Vanuit de provincie en vanuit het rijk is het verzoek gekomen om op de schaal van de daily urban systems van Breda en Tilburg (het samenwerkingsverband SRBT) een toekomstvisie te maken voor de ruimtelijke indeling van Noord-Brabant. Vanuit het rijk is de opdracht gekomen om op districtsniveau (De Baronie) een woondeal op te stellen.
Alhoewel de samenwerking in SRBT- en Baronie-verband nog in de kinderschoenen staat, werpt die echt inhoudelijke samenwerking wel zijn vruchten af. De deelnemende gemeenten vinden elkaar op de inhoud van de samenwerking. De gemeenten zien concrete gemeenschappelijke belangen, zeker op het districtelijk niveau van De Baronie.

De nieuwe, vanuit de inhoud opgerichte samenwerkingsverbanden zijn zoekende naar verbreding van de taakvelden van regionale inhoudelijke samenwerking (mobiliteit, bedrijventerreinen etc.). Daarom hebben zij de eerste stappen gezet naar het vormgeven van een bestuursstructuur voor die samenwerking. Zo wordt ook de democratische legitimiteit van die samenwerking richting de gemeenteraden gewaarborgd. Het is echter op dit moment nog onduidelijk wanneer er formele besluiten genomen worden over die nieuwe samenwerkingsverbanden.

In het licht van bovenstaande ontwikkelingen heeft de RWB zich gebogen over de inhoudelijke toekomst van de samenwerking op het niveau van West-Brabant. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een nieuwe Strategische Agenda 2024-2028 en een bijbehorend actieprogramma. Daarnaast geeft de RWB, als gevolg

van de nieuwe regionale samenwerkingsverbanden een aantal oplossingsrichtingen voor de bestuursstructuur van de RWB in de toekomst (bijlage 2 en bijlage 4). Ook geeft de RWB inzicht in taken die mogelijkerwijs overgedragen kunnen worden aan de nieuw ontstane samenwerkingsverbanden (bijlage 6).

Kern van die Strategische Agenda is dat de RWB van plan is zich de komende jaren te focussen op een drietal hoofdthema's, te weten Plantaardige Regio, Circulaire Regio en Innovatieve Regio (de strategische agenda en het bijbehorende actieprogramma zijn als bijlage gevoegd bij dit voorstel).

De eerste aanzet tot uitwerking van de drie hoofdthema's is verwoord in het Actieprogramma. 2024-2028. Nog lang niet alle ambities vanuit de Strategische Agenda zijn concreet en ook over de uitvoerbaarheid van de programma's kan niet op voorhand uitsluitsel gegeven worden. In 2024 moet door de betrokken gemeenten wat er nodig is om de transities mogelijk te maken. Denk aan de afstemming van lokale vergunningsvoorschriften, claims op ruimte, lobby op aanpassing wet- en regelgeving en het verwerven van middelen. Dan worden opnieuw keuzes gemaakt over vervolgacties. De RWB heeft hierbij een aanjagende rol om de gemeentelijke overheden beleidsmatig te ondersteunen om de transities op lokaal niveau mee te helpen realiseren.

Het jaar 2024 wordt door de RWB dan ook gezien als transitiejaar. Enerzijds heeft dit betrekking op de ontvlechting van de huidige werkzaamheden van de RWB en het onderbrengen van die werkzaamheden die niet meer bij de kernthema's horen van de RWB bij de nieuwe samenwerkingsverbanden (SRBT en De Baronie). Anderzijds wordt 2024 gebruikt om de ambities te concretiseren en inzichtelijk te maken wat van de deelnemende gemeenten aan capaciteit (zowel ambtelijk als bestuurlijk) wordt verwacht. Ook wordt in 2024 concreet gemaakt welke financiële middelen nodig zijn van de gemeenten om de ambities de komende jaren te kunnen concretiseren.

Bijdrage aan maatschappelijke opgave / strategische doelstelling / beoogd (maatschappelijk) effect
De werkzaamheden van de Regio West-Brabant dragen bij aan het realiseren van verschillende maatschappelijke effecten van onze maatschappelijke opgaven. De inspanningen hebben met name betrekking op de opgaven Duurzaamheid en Economie.

Argumenten
2.1 a We onderschrijven op hoofdlijnen de focus van de RWB
De gemeenten die deelnemen aan de Regio West Brabant hebben begin 2023 aangegeven dat de werkzaamheden van de RWB meer in lijn zouden moeten zijn met de toekomstagenda van de Economic Board West Brabant, die zich focust op de transitie naar een nieuwe economie. De focus van de nieuwe Strategische Agenda past binnen die lijn, namelijk op een drietal speerpunten van die transitie, te weten Circulaire Regio, Plantaardige Regio en Innovatieve Regio. Deze focus vinden we ook terug in de Regiodeal die is opgesteld binnen SRBT-verband (dus de gemeenten in West- en Midden-Brabant) en die ter besluitvorming is voorgelegd aan het Rijk. Wij onderschrijven dan ook op hoofdlijnen de nieuwe strategische koers van de RWB.

Er liggen voor de regio West-Brabant namelijk kansen op alle drie de hoofdthema's. Zo heeft West-Brabant een potentie als *plantaardige regio*. Het gaat dan niet alleen om voedsel, maar ook om medicijnen, cosmetica en plantaardige bouwmaterialen. West-Brabant is niet de enige regio die zich richt op plantaardig, maar heeft wel een unieke mix aan bodemsoorten wat vergelijkend onderzoek vergemakkelijkt. Daarnaast of mede daardoor is de gehele keten vertegenwoordigd in de regio.
In veel West-Brabantse gemeenten zijn bedrijven op een *innovatieve* manier bezig met plantaardig ondernemen. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld Van de Avoird Trayplant (Alphen-Chaam), Millvision (Geertruidenberg), Rijk Zwaan (Moerdijk), maar ook grotere regionale (kennis)clusters als DAB-lab (Bergen op Zoom), Sidestream Innovation Valley (Oosterhout) en Treeport (Zundert e.o.). Daarnaast biedt deze ontwikkeling grote kansen op het gebied van de landbouwtransitie en stikstofaanpak. Teelt van alternatieve gewassen en biobased ruimte zorgt voor opslag van CO2 en stikstof, waarmee ruimte ontstaat om daadwerkelijk te kunnen bouwen.
Op het gebied van *circulariteit* loopt West-Brabant in de pas, maar liggen er vanuit de Europese en landelijke doelstellingen nog grote opgaven. De transities vergen een andere manier van kijken en werken dan voorheen. Ook de deelnemende gemeenten binnen RWB-verband zullen zich hiertoe moeten gaan verhouden. Ook dat is onderdeel van de innovatieve regio, naast inzet op multipliers en benodigde infrastructuur (o.a. ontsluiting broedplaatsen, waterstof).

Waar we nog wel moeite mee hebben is waarom nu de RWB bij uitstek de geschikte organisatie is om de taken op economisch terrein uit te voeren en waarom sommige taken niet ondergebracht zouden kunnen worden bij De Baronie of bij de SRBT. (zie ook de zinsnede bij argument 2.1.c).

2.1.b Vooralsnog geen claim op aanvullende middelen
Als we echter kijken naar de werkzaamheden die vervolgens binnen de drie pijlers moeten worden uitgevoerd, dan is nog veel niet duidelijk.
Allereerst stelt de RWB dat 2024 als overgangsjaar moet worden beschouwd en dat de beschikbare middelen worden ingezet voor die activiteiten die passen binnen de nieuwe focus. Tegelijkertijd echter wordt, gelet op het pas in de loop van 2024 mogelijk overdragen van taken naar de nieuwe samenwerkingsverbanden (SRBT en De Baronie) alvast een claim gelegd op mogelijke aanvullende middelen omdat ook de bestaande activiteiten nog in 2024 uitgevoerd moeten worden. De RWB wil in de loop van 2024 hiertoe een begrotingswijziging aan de gemeenten toesturen. Naar onze mening leidt echter het afstoten van taken tot financiële ruimte bij de RWB. Keuzes voor eventueel aanvullende middelen kunnen pas gemaakt worden als duidelijk is welke taken worden overgedragen en wat daarvan de financiële consequenties zijn. Dit betekent dat aan de RWB wordt gevraagd om in 2024 concreet in beeld te brengen welke taken worden overgedragen en welke financiële gevolgen dit met zich meebrengt.

2.1.c Concretisering taakverdeling van werkzaamheden op economisch terrein
Daarnaast is nog onvoldoende geconcretiseerd welke taken op economisch terrein op termijn worden ondergebracht bij de SRBT en De Baronie. De RWB neemt hier alvast een voorschot op (in het Actieprogramma 2024), echter zolang nog onduidelijk is welke taken de nieuwe regionale samenwerkingsverbanden op zich willen nemen, is het onwenselijk dat de RWB die extra taken op voorhand al claimt. Ook hiervoor geldt dat in de loop van 2024 (het overgangsjaar) die taakverdeling concreet gemaakt moet worden en dat die taakverdeling uiteindelijk leidt tot een definitief actieprogramma voor de RWB.

2.1.d Concreter maken taakverdeling Rewin en RWB
Op het gebied van de economische ontwikkeling in West-Brabant draagt de RWB zorg voor de overheidsinbreng in de Economic Board (de samenwerking in triple helix verband: overheid, onderwijs en ondernemers). De Rewin (eveneens een samenwerking tussen de verschillende gemeenten in West Brabant) faciliteert de Economic Board en focust zich hierbij vooral op het ondersteunen van het bedrijfsleven. Voor ons is het onduidelijk welke taken binnen de nieuwe Strategische Agenda en het bijbehorende actieprogramma nu thuishoren bij de RWB en welke bij de Rewin. Naar onze mening is er duidelijk sprake van overlapping van deze taken en aan de RWB wordt gevraagd dat onderscheid duidelijker aan te geven.

2.1.e Aanpassing overlegstructuren is noodzakelijk
De RWB verandert van koers en brengt verdergaande focus aan in de verschillende activiteiten. Dit heeft consequenties voor de huidige overlegstructuren (commissies van Advies, Algemeen Bestuur en Strategisch Beraad) binnen RWB-verband. Alhoewel de RWB een voorschot neemt op een mogelijke wijziging van de overlegstructuren is dit nog onvoldoende concreet gemaakt. Aan de RWB wordt gevraagd om op korte termijn voorstellen hierover aan de deelnemende gemeenten voor te leggen.

2.1.f Onderzoeken of reguliere taken elders ondergebracht kunnen worden
De RWB behartigt een aantal reguliere taken voor de deelnemende gemeenten, waaronder de uitvoering van het KCV en het Mobiliteitscentrum. Gelet op de voorgestelde focus van de RWB is het de vraag of de RWB nog wel de organisatie zou moeten zijn om deze taken uit te voeren. Aan de RWB wordt daarom gevraagd te onderzoeken of, gelet op de toekomst van de RWB, deze reguliere taken elders kunnen worden ondergebracht.
De RWB ontvangt vanuit onze gemeente een bedrag van € 937.722. Dit is als volgt opgedeeld:

Apparaatskosten	99.775
O&O fonds	14.264
Bijdrage Rewin	81.683
Mobiliteitscentrum	19.000
KCV (incl. BTW)	723.000
Totaal	€ 937.722

3.1 Het voorleggen van de Strategische Agenda van de RWB en het bijbehorende Actieprogramma aan de gemeenteraad draagt bij aan de democratische legitimiteit
De RWB is een collegeregeling, waarbij de gemeenteraad een rol heeft bij het vaststellen van de financiële en beleidsinhoudelijke kaders. Het vaststellen van het nieuwe beleidsplan is hiervan een onderdeel. Het informeren van de gemeenteraad over de Strategische Agenda en het bijbehorende Actieprogramma en het geven van de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze hierop past bij deze controlerende en taakstellende rol van de gemeenteraad.

Kanttekeningen
De gemeente Geertruidenberg neemt deel aan diverse Gemeenschappelijke Regelingen. Besluitvorming over de financiële en beleidsmatige aangelegenheden van deze Verbonden Partijen geschiedt bij meerderheid van stemmen in de desbetreffende gemeenschappelijke regeling. De individuele invloed van onze gemeente is daarom beperkt.

Financiën
Vooralsnog zijn er geen extra financiële gevolgen. De claim voor eventuele aanvullende middelen voor de uitvoering van het Actieprogramma zal in de loop van 2024 gestalte krijgen. Het is nog onduidelijk hoeveel geld hiermee gemoeid is. In de gemeentebegroting 2024 is hier echter geen rekening mee gehouden.

Communicatie

Inclusieve samenleving
Dit voorstel is niet getoetst aan de uitgangspunten van de inclusieve samenleving. Het voorstel heeft vooral een kaderstellend karakter. Wel heeft de RWB heeft bij de totstandkoming van de Strategische Agenda afstemming gezocht met een groot aantal stakeholders (de deelnemende gemeenten, het onderwijsveld en het bedrijfsleven).

Uitvoering
Na uw besluitvorming zal het raadsbesluit worden toegezonden aan de RWB.

Bijlagen
Aanbiedingsbrief RWB Strategische Agenda en Actieprogramma
Bijlage 1: Strategische Agenda en Actieprogramma
Bijlage 2: Achtergrond keuzes overdracht taken
Bijlage 3: Notitie focus opdracht Actieprogramma
Bijlage 4: Analyse governance regionale samenwerking
Bijlage 5: Notitie sorteermachine uitsplitsing oude en nieuwe activiteiten
Bijlage 6: Overzicht activiteiten en overdracht
Bijlage 7: proces en planning 2023-2024

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij vaststelling aan.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,
de secretaris a.i., de burgemeester,

R. Brekelmans M. Witte

De raad van de gemeente Geertruidenberg;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Geertruidenberg, d.d. 6 februari 2024

Besluit:
De raad besluit:

1. Kennis te nemen van de Strategische Agenda en het bijbehorende Actieprogramma 2024-2028 van de Regio West-Brabant (RWB);
2. Een zienswijze in te dienen op de Strategische Agenda en het bijbehorende Actieprogramma van de RWB op de volgende onderdelen:
    a. Op hoofdlijnen onderschrijven van de nieuwe koers van de RWB;
    b. De nieuwe koers zal binnen de bestaande middelen gerealiseerd moeten worden;
    c. Taakverdeling tussen de RWB en de nieuwe samenwerkingsvormen SRBT en De Baronie moet in 2024 concreet gestalte krijgen;
    d. Concreet aangeven welke taken de RWB voor haar rekening neemt en welke taken Rewin uit gaat voeren;
    e. Toekomstige governance van de RWB moet snel duidelijk worden;
    f. Onderzoek is nodig over het mogelijk elders onderbrengen van de reguliere uitvoeringstaken van de RWB.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 14 maart 2024,

Geertruidenberg,

de raad voornoemd,

de griffier, de voorzitter,

K.M.C. Millenaar-Rammelaere M. Witte